

شب یلدا جشن باستانی خوشی و روشنایی

شب یلدا یا شب چله یکی از کهن‌ترین جشن‌های ایران باستان است که در آخرین شب پاییز و آغاز زمستان برگزار می‌شود. این جشن، نماد پیروزی نور بر تاریکی و تجدید حیات طبیعت است. در این شب، خانواده‌ها و دوستان دور هم جمع می‌شوند و با خواندن شعر، قصه‌گویی، آواز و خوردن آجیل و میوه‌های فصل، به استقبال طولانی‌ترین شب سال می‌روند.

اول - برخی از پژوهشگران، ریشه‌های شب یلدا را در آیین میتراپیسم می‌دانند که در آن، تولد خدای نور و روشنایی جشن گرفته می‌شد. زیرا در آیین میتراپیسم، میترا به عنوان خدای نور، روشنایی، عدالت و پیمان ستایش می‌شد. تولد او نماد پیروزی نور بر تاریکی و آغاز دوره جدیدی از حیات بود. بسیاری از پژوهشگران، شب یلدا را با تولد میترا مرتبط می‌دانند. طولانی‌ترین شب سال، به منزله‌ی تاریک‌ترین لحظه‌ی سال است و پس از آن، روزها به تدریج بلندتر می‌شوند. این چرخه‌ی طبیعی، با تولد دوباره میترا و پیروزی نور بر تاریکی هم‌خوانی دارد.

آتش در آیین میتراپیسم نمادی از نور، پاکی و تقدس بود. روشن کردن آتش در شب یلدا نیز به همین دلیل اهمیت ویژه‌ای داشت.

میتراپی‌ها مانند بسیاری از اقوام باستانی، جشن‌های فصلی برگزار می‌کردند. شب یلدا نیز به عنوان یکی از این جشن‌ها، از ارزش ویژه برخوردار است.

بسیاری از آیین‌های میتراپی، رازآلود و محرمانه بودند. این آیین‌ها معمولاً در غارها و مکان‌های تاریک برگزار می‌شدند و نماد تولد دوباره و گذر از تاریکی به روشنایی بودند.

دوم - در آیین زرتشتی، شب یلدا نماد پیروزی اهورامزدا (نماد روشنایی) بر اهریمن (نماد تاریکی) است. برخی دیگر، شب یلدا را به آیین‌های کهن‌تر مرتبط با کشاورزی و ستایش خورشید نسبت می‌دهند. در زرتشتیسم نیز شب یلدا اهمیت ویژه‌ای دارد و به عنوان پیروزی اهورامزدا بر اهریمن تعبیر می‌شود.

ریشه‌های شب یلدا را می‌توان در آیین‌های پیش از تاریخ نیز جستجو کرد. بسیاری از اقوام باستانی، جشن‌هایی را برای استقبال از فصل جدید و تجدید حیات طبیعت برگزار می‌کردند .

سوم - شب یلدا دارای نماد های ذیل اند :

1 - هندوانه یا تربوزه : نماد قلب و برکت است و به دلیل رنگ سرخ آن، نماد خون و زندگی نیز تلقی می‌شود.

2 - انار: نماد فراوانی و سلامتی است و دانه‌های آن، نماد تعداد روزهای سال است.

3 - آجیل : مخلوطی از خشکبار از قبیل پسته، فندق، بادام، نخودچی، تخم کدو، و تخم هندوانه تفت داده ، است . و نماد شادابی و خوشی می باشد.

4 - آتش : نماد گرما، روشنایی و دفع اهریمن است.

چهارم - آداب و رسوم تاریخی شب یلدا بقرار ذیل است : مهم‌ترین بخش شب یلدا، گرد هم آمدن خانواده و دوستان است.

خوانچه آرایبی : چیدن انواع میوه‌ها، آجیل، شیرینی و تنقلات بر روی سفره شب یلدا

قصه‌گویی و فال حافظ ، قصه‌های قدیمی، شاهنامه و فال حافظ از جمله سرگرمی‌های رایج در شب یلدا هستند.

آواز خواندن و موسیقی ، ترانه‌های محلی و سنتی نیز از دیگر آداب و رسوم شب یلدا است.

شب یلدا یکی از مهم‌ترین عناصر هویت فرهنگی ایران باستان (تاجیکها ، پارسها وگردد ها وبلوچها) است. این جشن، فرصتی برای تقویت روابط خانوادگی و اجتماعی فراهم می‌کند. وقصه‌ها، افسانه‌ها و اشعاری که در شب یلدا نقل می‌شوند، بخشی از فرهنگ شفاهی نیاکان ما را تشکیل می‌دهند. در پایان، شب یلدا تنها یک جشن نیست، بلکه نمادی از امید، زندگی و پیروزی نور بر تاریکی است.

باحرمت دکتر بصیر کامجو

Yalda Night: An Ancient Celebration of Joy and Light

Yalda Night, or Chelle Night, is one of the most ancient Iranian celebrations, observed on the last night of autumn and the beginning of winter. This festivity symbolizes the triumph of light over darkness and the renewal of nature. On this night, families and friends gather, recite poetry, tell stories, sing, and enjoy a variety of nuts and seasonal fruits to welcome the longest night of the year.

First, some researchers trace the origins of Yalda Night back to the Mithraic Mysteries, where the birth of the god of light was celebrated. In Mithraism, Mithra was revered as the god of light, brightness, justice, and covenant. His birth symbolized the victory of light over darkness and the beginning of a new era of life. Many researchers associate Yalda Night with the birth of Mithra. The longest night of the year represents the darkest moment of the year, after which days gradually become longer. This natural cycle aligns with the rebirth of Mithra and the triumph of light over darkness. Fire was a symbol of light, purity, and sanctity in Mithraism. Lighting a fire on Yalda Night was therefore of great importance. Like many ancient peoples, Mithraists celebrated seasonal festivals. Yalda Night was also considered one of these festivals. Many Mithraic rituals were mysterious and confidential. These rituals were usually held in caves and dark places and symbolized rebirth and the passage from darkness to light.

Second, in Zoroastrianism, Yalda Night symbolizes the victory of Ahura Mazda (the symbol of light) over Ahriman (the symbol of darkness). Others attribute Yalda Night to older rituals related to agriculture and the worship of the sun. Zoroastrianism also attaches great importance to Yalda Night, interpreting it as the victory of Ahura Mazda over Ahriman. The roots of Yalda Night can also be traced back to pre-historic religions. Many ancient peoples held celebrations to welcome a new season and the renewal of nature .

Third, Yalda Night has the following symbols

Watermelon: It symbolizes the heart and abundance and, due to its red color, is also considered a symbol of blood and life .

Pomegranate: It symbolizes abundance and health, and its seeds symbolize the number of days in a year.

Nuts: A mixture of dried fruits such as pistachios, hazelnuts, almonds, chickpeas, pumpkin seeds, and roasted watermelon seeds. It symbolizes joy and happiness

Fire: It symbolizes warmth, light, and the expulsion of evil spirits.

Fourth, the historical customs of Yalda Night include: The most important part of Yalda Night is the gathering of family and friends .

Preparing the spread: Arranging various fruits, nuts, sweets, and snacks on the Yalda Night table .

Storytelling and fortune-telling with Hafez's poems: Old stories, the Shahnameh (an epic poem), and fortune-telling with Hafez's poems are among the common pastimes on Yalda Night

Singing and music: Traditional and local songs are also among the customs of Yalda Night .

Yalda Night is one of the most important elements of the cultural identity of ancient Iran (Tajiks, Persians, Kurds, and Balochs). This celebration provides an opportunity to strengthen family and social relationships. The stories, legends, and poems recited on Yalda Night form part of the oral culture of our ancestors. In conclusion, Yalda Night is not just a celebration but also a symbol of hope, life, and the victory of light over darkness .

Respectfully

Dr. Basir Kamjo